

ལྷོ། །སྤྱིན་ལས་རྩུའི་བང་མཛད།།

LE TRÉSOR DE JOYAUX D'ACTIVITÉ ÉVEILLÉE

INSTRUCTIONS SUR
LE SÂDHANA DU PROTECTEUR BLANC

JAMGÖN KONGTRÜL LODRÖ THAYÉ

ÉDITIONS RIMAY

དམིགས་རིམ་ནི།

སྐྱབས་འགོའི་སྐྱབས་སུ་འདྲེས་མ་མཐོན་པོ་དབྱེར་མེད་དཀོན་མཆོག་ཀུན་འདུས་
སུ་མེས་པས་དེང་ནས་བྱང་རྒྱལ་བར་དུ་སློབ་ལིངས་གྱིས་བཀའ་ཉེ་ཅི་མཛོད་ཀྱིས་ཤེས་
བྱ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནས་སྐྱབས་མཐར་ཐུག་མཆོག་དང་ཐུན་
མོང་གི་དབུལ་བ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་བསྐྱབས་བར་སེམས་བསྐྱེད་པས་མཆོན།

མཐོན་པོའི་སྐྱུ་ལི་གསལ་སྤྲང་དང་རྒྱལ་ལ་སློབ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏོང་བ་སེམས་སྤྱི་
དང་ཀྱང་པར་གྱི་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཡིད་ཅེ་གཅིག་པ་གལ་ཆེ་ཞིང་།

བྱེད་བཀའ་བསྐྱེད་པའི་དམིགས་པ་ལ་ཐོག་མར་བསྐྱེད་པའི་སྐྱབས། མཁའ་འགོའི་
ཐུགས་ཀའི་ཐིག་ལེ་རྩྱུ་ཡིག་སྤྲུགས་སྤོང་བཅས་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏོང།

དེ་ལ་གསལ་སྤྲང་སྐྱེས་བཞུ། དེ་དག་ལས་འོང་བེར་ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་
བར་འཕྲོས། ཐུགས་དུས་དཀོན་མཆོག་ཅུ་བ་གསུམ་གྱི་ཐུགས་རྒྱུད་བསྐྱུལ། སྐྱུ་
གསུང་ཐུགས་གྱི་བྱིན་རྒྱབས་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་འོང་བེར་ཐིག་ལེ་འོར་བུ་གྱི་གུག་
བུམ་པ་ཀ་ལུ་བ་བཅུད་ལྷན་ལ་སེམས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཆར་བབས་པ་ལྟར་བྱོན་ནས་
རང་ལ་ཐིམ་པས་དེ་དག་དང་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པར་མོས།

LE TRÉSOR DE JOYAUX D'ACTIVITÉ ÉVEILLÉE

LES REPRÉSENTATIONS PENDANT
LA PRATIQUE DE FAMILIARISATION

REFUGE ET BODHICITTA

Pour l'entrée en Refuge, considérant le Maître Protecteur inséparables comme union de tous les rares et sublimes, nous nous en remettons complètement à lui, considérant « qu'il sait ce qui est à faire ».

La caractéristique de l'esprit d'éveil est ici de pratiquer pour dissiper la pauvreté, temporairement et ultimement, pour tous les vivants.

REPRÉSENTATION GÉNÉRALE POUR LA RÉCITATION DU MANTRA

Les points généraux [des représentations] sont à appliquer : l'apparence claire du corps de la déité, la fierté, l'attention unique et les autres. Particulièrement, l'attention unique est ici très importante.

Pour la représentation spécifique pendant la récitation du mantra, au moment du début de la pratique de familiarisation, on se posera en une attention unique sur le tiglé et le Hûm entouré de la guirlande du mantra qui se trouvent en le cœur de la dâkinî (qui est elle-même en le cœur du protecteur).

Une fois cette apparence claire, de ceux-ci, des rais de lumière irradient et emplissent l'espace, exhortant le cœur-esprit des Trois Sources et des Trois Joyaux de tout temps et de toutes directions. Les consécration de leur corps, paroles et esprit, ainsi que tous les accomplissements, tombent en pluie sous la forme de tiglés lumineux, de joyaux, de trigus, de bumpas, de kapâlas emplis de nectar, etc. Ils s'absorbent en nous et nous devenons indifférenciés.

Ensuite, une lumière rouge et claire irradie et rassemble irrésistiblement toutes les excellences et les merveilles du contenant et du contenu, animé et inanimé, du samsâra et du nirvâna. Elles s'évanouissent en le tiglé [au cœur] et toutes – richesse, pouvoir, gloire, longévité, bienfaits etc. – tombent en pluie sur le yogi. On récite ainsi, l'intelligence claire et la conscience alerte.

Par moment, l'esprit demeure en le samâdhi de l'état naturel ou se tourne vers l'apparence claire du support et du supporté, commençant par l'œil central de la déité ; à d'autres moments, on récitera, comme si on le lisait, le mantra au cœur ; à d'autres moments encore, on récitera mentalement, silencieusement, ou encore en générant avec force compassion et aspiration.

En résumé, la récitation se fait sans distraction. Il est enseigné que si l'on est distrait pendant la récitation, celle-ci serait accomplie pendant serait-ce un Kalpa qu'il n'y aurait aucun de résultat. Il est important de s'en rappeler.

REPRÉSENTATION POUR LA RÉCITATION DU MANTRA « LORS DES ACTIVITÉS »

Une fois obtenus les signes et [récité] les quantités, au moment « d'appliquer les activités » :

Des lumières rouges, brûlantes et acérées, émanent (du tiglé) et touchent le cœur des dâkinîs, des gardiens des richesses et des yakshas de l'entourage [du Protecteur]. Leur esprit en est irrésistiblement stimulé et ils rassemblent tous les siddhis des trois devenirs. On pense qu'ils amoncellent devant nous nourritures, richesses et biens aussi [haut] que le Mont Méru.

Encore, des lumières émanent (du tiglé) et pénètrent le cœur des rois, des riches, des puissants, des hommes, des femmes, de tous les humains et non-humains des dâkinîs et yakshas avec l'intelligence. La

དང་བཅས་པ་ལྷགས། མི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་དབང་མེད་པར་གྱུར་ནས་
 བདག་གི་དབང་དུ་འཁྲུབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པར་མོས་ལ་བསྐྱབ་བ་དང་། བྱུང་པར་རང་
 གིས་དབང་དུ་བསྐྱུ་བར་འདོད་པ་དེའི་སྣང་གི་དཀྱིལ་དུ་མི་དེའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ལྷུང་གུ་ཉ་
 མིག་ཅམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། མཁའ་འགོ་དང་གཞོན་སྐྱེན་རྣམས་ཀྱི་སྣང་གའི་འོད་ཟེར་
 ཀྱི་ལྷགས་ཀྱུས་ཅིར་གྱིས་བཟུང་ནས་བདག་གི་དབང་དུ་བསྐྱུས་པར་མོས་པ་རྣམས་ནི་
 མཁའ་འགོ་དང་གཞོན་སྐྱེན་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཟབ་བྱུང་དོ། །ཡང་འོད་ཟེར་
 འཕྲོས་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་གྲུ་གཞོན་སྐྱེན་སྟོབས་ལྡན་རྣམས་དང་། མིའི་དབང་
 བོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ལྡན་ཐམས་ཅད་བཀུག་སྟེ་ཚོགས་བདག་ལ་བསྟོམས་པས།
 དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་པའི་བཀའ་བཞིན་དུ་ཉན་ཅིང་བཞན་བཞིན་དུ་ལས་
 སྐྱབ་པར་མོས་ཏེ་བསྐྱབ་བའི་ཚོགས་བདག་ལ་བརྟེན་པའི་ཟབ་བྱུང་དོ། དེ་དག་ནི་རྗེ་
 བཙུན་གྲོ་ལ་མཚོག་ཞབས་སོགས་བརྒྱུད་པའི་སྤྲོ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ལས་
 བྱུང་བའོ།

།ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དམིགས་རིམ་གནད་ནི། ལྷགས་ཀའི་རྩྭ་ཡིག་ལས་
 བྱུང་བའི་རྒྱ་གི་དམར་མོ་ཅང་ཏེ་འཁྲུ་དང་གཡོན་ཀ་ལྷ་ལ་ཐོགས་པ་དུ་མ་སྐྱ་སུག་གཡོན་
 བས་ཐོན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་། བརྟེན་དང་གཡོ་བའི་ཚོས་བཅུ་
 བཞིའི་དྲངས་མ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་མ་ལུས་པ་བསྐྱུས་
 ཏེ་འཕྲོས་པའི་ལམ་ནས་རྩེར་ལྷགས། སྟོག་ཅ་བརྒྱུད། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ཐིག་
 ལེ་ལ་ཐིམ་པར་མོས་པ་ནི་ཟབ་བྱུང་དང་ཕོ་དང་ཞབས་ཀྱིས་གཟིར་བས་ཞབས་འོག་

conscience de tous les humains devenant sans résistance, on pense qu'ils viennent entièrement sous notre pouvoir.

Plus particulièrement, au cœur de celui que nous souhaitons maîtriser se trouve la conscience de celui-ci [sous la forme] d'une lettre **Nri**, verte, grosse comme un œil de poisson. Elle est attrapé fermement par des crochets (au bout des rayons) de lumière venant du cœur des dâkinîs et des yakshas et vient ainsi sous notre pouvoir. Imaginant ceci, **on fait la récitation**. Ceci est le **point particulier profond** basé sur les dâkinîs et les yakshas.

De nouveau, de la lumière émane du tiglé et attire tous les dieux, nâgas et yakshas, puissants du monde ainsi que tous les hommes puissants tels les monarques et les autres. Ceux-ci se dissolvent en Vinâyaka ; ils obéissent ainsi aux ordres du yogi et exécuteront ses ordres comme des serviteurs. Imaginant ceci, **on fait la récitation**. Ceci est le **point particulier profond** basé sur Vinâyaka.

Ces pratiques sont des instructions qui viennent des Maîtres à la suite de Kūnga Drölchok.

REPRÉSENTATIONS PARTICULIÈRES

– Du Hûm du cœur apparaissent des dâkinîs rouges, tenant un damaru et, à gauche, un kapâla au cœur. Elles sortent par tous les pores de la peau et emplissent les mondes. Elles rassemblent sans exception la quintessence des **quatorze dharmas, animés et inertes**, et les accomplissements supramondains, qui sont intégrés « suivant la voie inverse » et, suivant avadhûtî, se dissolvent en le tiglé de dharmatâ.

Ceci est la première instruction profonde.

ཚོགས་བདག་བསྐྱེད། དེ་ལས་རང་འབྲས་བུ་དཔག་མེད་འབྲོས། མི་དང་
 མི་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་དང་བྱུང་པར་དམིགས་བྱ་རྣམས་རང་དབང་མེད་པར་བཀུག་
 ལྟེ་རང་གི་བྱ་དུ་སྤུལ་བས་དེ་དག་དད་གུས་རྩེ་གཅིག་པས་བསྐྱོ་བའི་བཀའ་ཉན་པ་
 དང་། ཚོགས་བདག་གི་ཁ་བཤང་བ་བ་སྤྱི་བྱ་ག་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡིད་བཞིན་
 འོར་བུའི་ཆར་རྒྱན་ཟད་མེད་དུ་བབས་པས་གནས་ཁང་འདོད་རྒྱས་སྤུར་བུར་གཏམས་
 པར་བསམ་པ་ནི་ཟབ་བྱུང་གྱི་མ་སྟེ། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་རྩ་སྤྲུགས་སྤྲི་མའི་
 བཤམ་དུ། རྒྱས་པ་ལ། སྐྱེ་བུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ། ཞེས་དང་། དབང་ལ།
 སྐྱེ་ལོ་ཀ་ལ་ཤོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ། ཞེས་བཏགས་པའང་ཅུང་ཟད་བསྐྱེས་སོ།

།བསྐྱེ་བུ་གི་སྐབས་སུ། ལུས་རྣམ་སྤྲང་གི་ཚོས་བདུན་དང་ལྷན་པས། དག་
 གི་རྒྱུ་རྒྱུ་བ་རང་སོང་བཞག་ སེམས་གི་དུས་གསུམ་གི་སྤོས་པ་བཅད། ཐིག་
 ལའོད་དུ་ཡལ་སོང་བའི་རང་ནས་སྤོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་སྟེ།
 དུ་བཞག་གོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ཐིག་ལའ་སེམས་ལུན་རིང་དུ་འཛིན། དེ་ནས་
 རིམ་གྱིས་སྤོས་བྲལ་དུ་འཛིན། མཐར་དེ་ལྷར་བཞག་པའི་རང་ནས། རིག་པ་
 དེ་རིག་སྟོང་། འགྱུར་དེ་འགྱུར་སྟོང་། གསལ་བ་དེ་གསལ་སྟོང་། ཡིན་
 མིན་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བས་མི་ལམ་གྱི་སྤྲང་བ་སྤྲུམ་འའི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་ཤེས་
 པར་བྱ་བམའས་བྱུང་བྱུང་པོའི་བཞེད་པ་སྟེ། རྣམ་གོང་མ་དག་འདི་ཡིད་བཞིན་
 འོར་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམས་རིམ་གྱི་བསྐྱེད་མཛད།

– Piétinant Vinâyaka, celui-ci est exhorté et d'innombrables aspects semblables à lui-même émanent. Tous, humains et non-humains, sont attirés irrésistiblement et deviennent des serviteurs, à l'écoute, attentifs et respectueux. De la trompe et des pores de Vinâyaka, une pluie infinie de joyaux accomplissant tous les souhaits apparaissent et emplissent les lieux et notre demeure de tout ce qui peut être souhaité.

C'est l'instruction profonde ultérieure.

A ces moments, on dispose avec le mantra racine les Siddhi ma et les récite un peu. Pour l'activité de développement c'est : **Sarva pushtim kuru bhrûm** et, pour le pouvoir, **Sarva loka vasham kuru hoh.**

RÉSORPTION ET PHASE DE PERFECTION

Au moment de la résorption, [pour le corps :] on se placera en les sept points de la posture de Vairochana ; pour la parole : le mouvement des souffles s'apaise de lui-même ; [pour l'esprit :] les fabrications mentales relatives au trois temps sont tranchées. Le tiglé s'évanouit en lumière et le mental reste au repos, libre de tout appui conceptuel.

Particulièrement, il est possible, au début, de poser un peu l'esprit sur le tiglé, puis d'arriver progressivement à demeurer libre d'élaborations. En l'expérience finale de ce processus, l'intelligence est intelligence vide, le mouvement est mouvement vide, la clarté est clarté vide et, en l'absence de toute référence d'être ou de non-être, est reconnu ce qui est nommé *la nature illusoire et les apparences du rêve* ; c'est la **connaissance** pratiquée et enseignée par Khyungpo Neljor.

C'est une spécificité de la phase de perfection que les maîtres du passé appellent « le joyau qui exauce les souhaits ».

འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་ལམ་སྐྱུ་མ་ལྷ་སྐྱུར་ཤེས་
 པའི་ངང་ནས་བྱ། སྐྱུ་བ་པ་འདི་ལ་གསོལ་འདེབས་ཁོ་ན་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་
 པས་བཀའ་ཐོབ་ན་སྐྱུ་མ་གོ་ན་དབྱེར་མེད་གྱི་གསོལ་འདེབས་སྐྱུར། བཀའ་མ་ཐོབ་
 ཀྱང་ཐུན་མཚམས་ཀུན་ཏུ། བཟོ་བྱུ་སོགས་གྱི་གསོལ་འདེབས་དང་། ཚོགས་
 གཏོར་ལ་བརྟེན་པ་གལ་ཆེ། དགོང་མོ་ལྷ་བྱུར་མགོན་མཐིང་གི་གཏོར་ཚོག་རེའང་
 བྱུ་བ་ན་གལ་ཆེ་ཞིང་བསྟེན་སྐྱུ་བ་ཟིན་ནས་རྒྱུད་དུ་འདི་ཉིད་གྱི་གཏོར་འབུལ་རེའང་ཆག་
 ཏུ་མི་རུང་། བསྟེན་པ་བྱུ་བ་པའི་ཁ་སྐོང་དང་ལས་ལ་སྐྱུར་བའི་ཆེ་སྐྱིན་སྲེག་གྱང་
 གལ་ཆེ། གནད་གྱི་བྱུང་པར་རགས་བསྐྱུས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ་ཞིབ་པར་ཡིག་
 རྒྱུ་རྣམས་ལས་ཤེས་དགོས། གདམས་ངག་འདི་ནི་གཞན་གང་དང་ཡང་མི་འདྲ་
 བས་ཆེ་འདི་དང་འཆི་ཁ་བར་དོ་རུ་རེས་པར་སྐྱེབས་པ་ཡིན་གསུངས་སོ།

CONSEILS GÉNÉRAUX

Quelles que soient les activités — marcher, rester immobile, dormir — tout ce qui apparaît est connu comme corps de déité, rêve et illusion, et l'on « agit » en cet état.

Il est dit qu'en cette pratique, s'il n'était qu'une seule prière, celle qui est très importante est la prière au Maître Protecteur inséparables, et si l'on ne peut pas la réciter, pendant les intersessions par exemple, on récitera la prière-mantra **Namo buddha**.

Il est aussi très important de s'**efforcer en** les torma et les gana-chakra. Il est aussi important, comme pour la pratique du Protecteur Noir, d'accomplir l'après-midi l'offrande de torma **et de le faire chaque fois** durant toute la pratique de familiarisation.

Au moment des ajouts à la pratique de familiarisation, lorsque l'on accomplit les activités, l'offrande au feu est aussi importante.

Si l'on souhaite prendre connaissance de points particuliers, on trouvera des détails dans les traités anciens.

Il est enseigné que ses instructions orales ne sont pas semblables aux autres et nous feront atteindre [l'éveil] en cette vie, au moment de la mort ou dans le bardo.

COLOPHON - AVRIL 2019

Ce texte est extrait du *dpal ye shes kyi mgon po yi bzhin nor bu'i bsnyen sgrub las gsum skong gsol bcas pa'i phrin las ratna'i bang mdzod* (les instructions pour les pratiques de familiarisation, de développement et de mise en oeuvre du Protecteur Blanc). Un original en tibétain se trouve dans la *Collection des textes Shangpa*, vol. 4, p. 911, cet extrait commence p. 934.

La présente traduction a été réalisée à partir de traductions orales de Denys Rinpoché données dans les centres de retraite Losum Chosum. Cette révision n'est pas dans une forme définitive.

Ce texte est destiné aux pratiquants qui en ont reçu la transmission et sont habilités à le pratiquer. Comme tout texte du Dharma, veuillez traiter ce manuel avec le plus grand respect.

© *Fondation Shangpa*

Illustration en couverture :

Mahākāla Blanc (tib. gon po kar po chag drug pa, sk. ṣaḍbhujā sita mahākāla).